

**Ocena gospodarki przeszłej dla Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski
obręby: Ćmielów, Ostrowiec
w okresie 1.01.2004 – 31.12.2013 r.**

Podstawy oceny stanowią:

- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski – obręb Ćmielów, obręb Ostrowiec, na okres od 1.01.2004 r. do 31.12.2013 r., zmieniony aneksem z 2009 r. i aneksem z 2013 r.
- Analiza gospodarki przeszłej dokonana przez Nadleśniczego na NTG,
- Koreferat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Radomiu do w/w analizy Nadleśniczego koreferat w zakresie zagrożeń przez czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne,
- Koreferacie wykonawcy projektu planu urządzenia lasu,
- Plany gospodarcze i sprawozdania z ich wykonania.

W powierzchni Nadleśnictwa nie nastąpiły istotne zmiany i możliwe było przeprowadzenie szczegółowej analizy gospodarki przeszłej za okres od 1.01.2004 r. do 31.12.2013 r., w stosunku do Planu Urządzenia Lasu zatwierdzonego decyzją Ministra Środowiska z dnia 21 stycznia 2005 r., zmienionego aneksem zatwierdzonym decyzją Ministra Środowiska z dnia 23 lutego 2010 r. oraz aneksem zatwierdzonym decyzją Ministra Środowiska z dnia 05.12.2013 r.

Niniejsza analiza odnosi się do zadań zawartych w aneksach do planu urządzenia lasu. Szczegółowo została ona dokonana w referacie Nadleśniczego i koreferatach.

I. Użytkowanie zasobów drzewnych

Dokonany podział lasu na gospodarstwa: specjalne, zrębowe, przerębowo zrębowe i zrębowe, przyjęte grupy i rodzaje rębni oraz wieki rębności pozwoliły na prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej.

W użytkowaniu rębnym etat powierzchniowy został zrealizowany w ponad 109,05 %, w tym: w obrębie Ćmielów – 110,64 %, w obrębie Ostrowiec – 108,33 %. Etat miąższościowy użytków rębnych został zrealizowany w 99 %, w tym: w obrębie Ćmielów wykonano plan w 100 %, natomiast w obrębie Ostrowiec wykonanie wyniosło 98 % planu.

Udział użytkowania przygodnego w użytkowaniu rębnym powodowany był porządkowaniem stanu sanitarnego lasu po wiatrolomach i śniegołomach oraz okiści a także usuwaniem wydzielającego się posuszu i stanowił 6 % całości użytkowania rębного, a w największy jego udział był w roku 2007.

Niewielka wartość użytków przygodnych w 2013 roku w stosunku do lat poprzednich wynika z zaliczenia szkód powstałych na powierzchniach powiatrolomowych do użytkowania rębного w ramach Aneksu z 2013 r.

Ponadto Nadleśnictwo wykonało dodatkowe zręby za zgodą dyrektora RDLP w roku 2012 i 2013 na powierzchniach pohuraganowych w obrębie Ostrowiec na powierzchni ponad 12,62 ha przekraczając przy tym etat powierzchniowy określony w planie urządzenia lasu.

W zakresie użytkowania przedrębного w minionym dziesięcioleciu Nadleśnictwo wykonało etat powierzchniowy cięć pielęgnacyjnych w 101,46 %. W czyszczeniach późnych wykonano w 125,23 % planowany etat (obrębie Ćmielów – 172,77 % a w obrębie Ostrowiec wykonanie wyniosło 114,24 %). Na zwiększoną realizację etatu powierzchniowego CPP

miało wpływ wykonanie zabiegów ujętych w planie hodowli na których nie planowano w PUL pozyskania grubizny. Trzebieże wykonano łącznie na 99,71 % planowanych powierzchni (w obrębie Ćmielów 101,32 %, w obrębie Ostrowiec - 98,83 %). Trudne warunki terenowe (jary, wąwozy, tereny podmokłe) oraz brak dróg wywozowych miały wpływ na niewykonanie etatu powierzchniowego trzebieży w ilości 30,47 ha.

Po trzebieżach w drzewostanach nie stwierdzono występowania szkód, jak również nie zinwentaryzowano drzewostanów wyraźnie zaniedbanych pod względem pielęgnacyjnym oraz takich, w których intensywność przeprowadzonych cięć byłaby zbyt wysoka.

Etat miąższościowy użytków przedrębnych (łącznie z użytkami przygodnymi) został zrealizowany w ponad 100,64 %, w tym: w obrębie Ćmielów wykonano plan w 120,14 %, w obrębie Ostrowiec w 90,25%.

Użytki przygodne stanowiły ok. 11,8 % użytkowania przedrębnego (w tym: w obrębie Ćmielów 13,4 % , a w obrębie Ostrowiec 10,7 %), a ich pozyskanie wynikało przede wszystkim z porządkowania stanu sanitarnego lasu po huraganowych wiatrach, jak też po obfitych opadach śniegu i okiści śniegowo oraz z usuwania intensywnie wydzielającego się posuszu tj. obumierania drzew osłabionych i chorych.

Łączny etat użytkowania głównego za cały okres 10-letni Nadleśnictwo zrealizowało pod względem miąższościowym w wymiarze 99,72 %.

Nadleśnictwo wykorzystało w pełni zaprojektowany etat użytkowania głównego. Należy zwrócić uwagę na nierównomierne pozyskanie drewna w użytkach głównych w poszczególnych latach 10-lecia, najniższe w roku 2004 – ok. 74 tys. m³ grubizny, a najwięcej drewna pozyskano w roku 2006 – ok. 108 tys. m³ grubizny.

II. Użytkowanie uboczne

Nadleśnictwo nadzorowało gospodarkę łowiecką prowadzoną przez koła dzierzawiące obwody łowieckie.

Nadleśnictwo prowadziło w bardzo niewielkim zakresie pozyskiwanie i sprzedaż stroiszu jodłowego oraz choinek.

III. Hodowla lasu

Nadleśnictwo w pełni wykonało plan odnowień na powierzchniach otwartych. Wykonanie na poziomie 107 % związane jest głównie ze zwiększoną powierzchnią upraw przepadłych (halizn), w wyniku żeru pędraków chrabąszcza i ponowne ich odnowienie oraz uproduktywnienie płazowin powstałych w wyniku huraganowych wiatrów w sierpniu 2012 roku.

Natomiast wykonanie odnowień pod osłoną drzewostanu – 100,39 % odnowień planowanych.

Wykonano 134,11% zalesienia gruntów rolnych. Podsadzenia produkcyjne określone planem 10-letnim wykonano w 150 %. Miały one głównie charakter odnowień wyprzedzających głównie jodłowych w przebudowywanych drzewostanach bliskorębnych.

Łącznie odnowienia i zalesienia wykonano w 101 % planu. Odnowiono wszystkie powstałe do odnowienia powierzchnie w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu z wyjątkiem zrębów bieżących.

Poprawki i uzupełnienia wykonywano zgodnie z potrzebami na gruncie co nie spowodowało przekroczenia planowanych wielkości (95,5 %). Wprowadzanie podszytów

planowano na bardzo niewielkiej powierzchni a plan wykonano.

Pielęgnowanie gleby wykonano w 93,5 % planu, odnotowując kilkakrotne wchodzenie z pielęgnacją na tę samą powierzchnię, ze względu na potrzeby pielęgnacji uprawy, zwłaszcza na podatnych na zachwaszczenie żyznych siedliskach, co należy uznać za działania prawidłowe.

Wykonano w 70,7 % planowanych wielkości czyszczeń wczesnych. Niektóre planowane do tego zabiegu uprawy ze względu na wiek (założone w drugiej połowie 10-lecia) nie wymagały przeprowadzenia tego zabiegu hodowlanego, jak również nie odnowiono części planowanych powierzchni.

W ponad 98 % wykonano planowane jako zabieg hodowlany czyszczenia późne. Niewykonanie ok. 32 ha wynika z nie osiągnięcia zwarcia części upraw (intensywne zgryzaniem przez zwierzynę i szkody od okiści śniegowe) jak również zakwalifikowania części powierzchni do zabiegu trzebieży wczesnych.

Uprawy i młodniki do lat 10 zlokalizowane w Nadleśnictwie Ostrowiec Świętokrzyski zajmują łącznie powierzchnię ok. 336 ha. Uprawy przepadłe nie występują na terenie Nadleśnictwa.

Uprawy o pokryciu 0,9 i wyższym występują na powierzchni ok. 282 ha, co stanowi 84 % upraw i młodników do lat 10. Upraw słabych o zadrzewieniu 0,5 lub niższym nie było.

Na powierzchniach otwartych 91 % upraw jest zgodnych z gospodarczym typem drzewostanu. Uprawy częściowo zgodne występują na powierzchni ok. 26 ha, zajmują 8 % powierzchni upraw i młodników do lat 10. Uprawy niezgodne z pożądanym składem w nadleśnictwie zajmują tylko 1%.

Istotnym dla gospodarki leśnej Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski sposobem odnawiania lasu było odnowienie z osłoną drzewostanu, szczególnie na gniazdach.

Klasy odnowienia występują na powierzchni ok. 2874 ha, dla których średnie pokrycie młodego pokolenia wynosi 39,7 % powierzchni i cechuje się dobrą jakością hodowlaną. Głównymi gatunkami młodego pokolenia jest dąb, oraz jodła, buk, olsza, brzoza, jesion i jawor. Klasy do odnowienia w nadleśnictwie występują na powierzchni ok. 54 ha i są to zasadniczo nie odnowione gniazda po rębniach wykonanych w ostatnim roku obowiązywania planu tj. - 2013.

Młodniki i uprawy po rębniach złożonych występują na powierzchni ok. 665 ha, oznaczają się dobrą jakością, a ich średnie zadrzewienie wynosi ok. 0,9. Występują też pojedyncze drzewostany wielopiętrowe i wielogeneracyjne. Nadmienić należy, że w poprzednim 10-leciu kontynuowano rozpoczętą na szerszą skalę przebudowę drzewostanów na siedliskach LMśw oraz Lśw poprzez rębnie gniazdowe i odnowienia wyprzedzające.

Nadleśnictwo na bieżąco realizowało plan selekcji nasiennictwa określony w „Programie zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych”. Na terenie Nadleśnictwa znajdują się wyłączone drzewostany nasienne sosnowy na powierzchni 17,96 ha i modrzewiowy na powierzchni 7,13 ha.

Ponadto bazę nasienną Nadleśnictwa stanowią gospodarcze drzewostany nasienne (sosnowe, dębowe, jodłowe, bukowe i brzozowe), plantacje nasienne (modrzewia i sosny), zachowawczy drzewostan nasienny (dębowy) oraz źródła nasion.

Na terenie nadleśnictwa zaprojektowano 27 bloków upraw pochodnych dębowych,

w tym 2 bloki upraw pochodnych dębu bezszypułkowego, w których założono ok. 19 ha upraw pochodnych dęba.

Poza tym zaprojektowano 21 bloków upraw pochodnych sosnowych, w których założono ok. 153 ha upraw pochodnych sosny. Zaprojektowano również 4 bloki upraw pochodnych modrzewia europejskiego, w którym założono ok. 10 ha upraw pochodnych modrzewia.

Gospodarka szkółkarska w Nadleśnictwie prowadzona jest na szkółce w leśnictwie Bałtów. Produkcja materiału sadzeniowego wyhodowanego w szkółce zaspokaja potrzeby Nadleśnictwa.

IV. Ochrona lasu i ochrona przeciwpożarowa

W minionym okresie nie odnotowano większych szkód ze strony grzybów pasożytniczych. W nadleśnictwie występują głównie szkody spowodowane przez osutkę sosny oraz mączniaka dębu w uprawach.

Ze szkodników owadzych zanotowano wzmożone występowanie szeliniaka sosnowca i smolika znaczonego. Nie zanotowano jednak szkód w drzewostanach.

Na terenie większości Nadleśnictwa wystąpiły istotne szkody od pędraków chrabąszczy. Rójkę szczezu głównego odnotowano w 2007 roku na powierzchni ok. 10 000 ha, a zabieg agrolotniczy wykonano na powierzchni 2321 ha. Mechaniczne zabiegi ograniczające (zbiór ręczny chrabąszczy) przeprowadzono na powierzchni 800 ha. Jednocześnie w tym samym roku rejestrowano występowanie pędraków chrabąszczy na pow. 5 687 ha. W związku z tak dużym zagrożeniem od pędraków konieczne było sporządzenie aneksu do Planu Urządzania Lasu. Kolejna rójka szczezu głównego, wystąpiła w 2011 roku, na powierzchni ok. 9000 ha.

W 10-leciu nie było zagrożenia ze strony szkodników wtórnych.

Na terenie Nadleśnictwa Ostrowiec Św. w minionym okresie nie stwierdzono szkód spowodowanych przez zanieczyszczenie środowiska emisjami przemysłowymi.

Szkody od czynników abiotycznych powodowane były przez silne wiatry (w latach 2007 i 2012). Największe szkody huragan spowodował w 2012 roku w leśnictwie Jeleniec, Sadłowizna, Połagiew, Krynki w wyniku czego konieczne było sporządzenie kolejnego aneksu do Planu Urządzenia Lasu.

Zagrożeniem zwłaszcza dla młodych drzewostanów są pożary, powodujące znaczne szkody w zakładanych uprawach. Ze względu na wzmożoną penetrację lasu i wypalanie suchych traw przez okoliczną ludność zagrożenie to wzrasta wczesną wiosną i latem.

Działania Nadleśnictwa w zakresie ochrony przyrody, zwłaszcza zabiegów i zaleceń w stosunku do rezerwatów, a także ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt należy uznać za właściwe.

W ostatnim okresie obowiązywania planu urządzenia lasu Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski, ze względu na walory przyrodnicze prowadziło intensywne działania w zakresie edukacji leśnej społeczeństwa.

V. Inwestycje i remonty

W minionym 10-leciu Nadleśnictwo wykonywało inwestycje i remonty w miarę przeznaczonych na te cele środków finansowych. Realizowano potrzeby w zakresie:

budownictwa drogowego – budowa i przebudowa dróg leśnych w leśnictwach: Skąlecznica, Narożniki, Bałtów, Sudół, Jeleniec, Sadłowizna, Połagiew, Krynki;

budownictwa ogólnego – budowa budynku nadleśnictwa z budynkiem gospodarczym, ogrodzeniem i parkingiem, budowa leśniczówki Skąlecznica, Stróża, Zwierzyniec, modernizacja leśniczówki Piaski, Bałtów, Janik, Sadłowizna, Połagiew, Przyborów; podleśniczówek w leśnictwie: Piaski, Skąlecznica, Janik, Jeleniec. Wbudowano wiatę edukacyjną w leśnictwie Zwierzyniec i Jeziórko. Wykonano maszt radiowy przy budynku biura nadleśnictwa.

Ponadto wykonywano remonty bieżące dróg leśnych i osad służbowych.

Reasumując oceniam pozytywnie prowadzenie gospodarki leśnej w Nadleśnictwie OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI w okresie ostatnich 10 lat, tj. za lata 2004 – 2013.

DYREKTOR
mgr inż. Tomasz Sot

